

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Evropeae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Anglia

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1671

Capvt X. Solenni supra morem pompa Garnetus ducitur ad audiendam causam suam coram Rege Iacobo. Laudes in eum ab aduersariis collatae à Causabono stolidè vertuntur. Experimenta dignoscendi Abbotij. ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-10773

juridica Garneti confessio, fisci caufidico traditur, ad instruendam accusationem sententiæ ultimæ præituram. Erat hic ille idem Eduardus Cookeus, proiectæ frontis & linguæ Aduocatus, qui falsis (quas venditabat erroris & dubij expertes) euidentiis suis, nuper contenderat Parlamentum in nostros proflare, fueratque ab eo explosus perspecta earum vanitate; non potuit homo pessimè comparatus fallere hominum expectationes, & oppugneratum causæ huius victoria honorem suum veris falsis, sophisticis, non omni arte asserere.

Solemni supra morem pompa Garnetus ducitur ad audiendam causam suam coram Rege Iacobo. Laudes in eum ab aduersariis collatæ à Casaubono stolidè vertuntur. Experimenta dignoscendi Abbotij. Actionis summa in sex horas à Cookeo productæ; Additorumque illi à Comitibus Northamptoni, & Salisberiensis. Garneti modestia in refellenda culpa singularis.

C A P V T X.

A D ERAT Martij duodetrigesimus ex Kalendario antiquo dies, incidebátque in sextam feriam cum hora post ortum diei altera, Equites calcaris aurei duo ad Turrim præsto sunt, quorum alter Vvadeus Turri Præpositus, curru secum eodem Garnetum demissis sipariis includunt, ducuntque in aulam quæ vexillorum appellatur, sitam media in vrbe, & iuris alterius rationibus destinatum. Latet etiamnum huius nouitatis quæ causa fuerit. Reos enim mos erat, quantæcumque ij essent dignitatis aduerso Tamesi cinctos custodiis populo spectante Vvestmialsterium portare. Illud non ira nouum statui iudicandum, non ex plano & æquo, sed aliquantulum à terra edito. Considebant suis in tribunalibus, & maiestate habitus, viri lectissimi; vrbis Præfectus Leonardus Holidayus. Comites Northingami, Northamptoni, Suffolcij, Vvorcestrensis, Salesburiensis, ille Cæcilius, hic Sætuuinus pacis conseruator: Popamus iuris Prætor; Cookeus & alij magno numero nobiles, gradusque non infimi: ante omnes vero extra omnem vsu Rex ipse interiecto velo interesse voluit actioni; quod ne sui Garnetus arrogaret opinioni apud Regem, & meritis;

V u u

Catholici autem honori ducerent, Cæcilius in oppositum deflexit, de quo nos vtilius postea.

Hic Turri Præpositus Vvadeus cum ad tribunal constitisset, suam vnâ obrulit delegationem, & Garnetum reum; qui scandens iudicibus ex aduerso cognominibus citatur suis Garneti, Vvallij, Farmeri, & Darcij quæ manu in altum protenta, sua esse annuit, seque illum ipsum qui nominabatur. Inde illi summatim accusatio recitatur, hoc est vt habet eius fori stylus, quicquid ei actor obiicere poterat. Coniurationem cum Roberto Catesbyo ad nonum Iunij molitum, eo quem designabat vrbis loco, ad auertendos à Dei, & Regis obsequio populos; eripiendam huic cum sceptro vitam; principes filios, & nobilitatis florem, morte crudeli de medio tollendos; eodem præterea die communicasse cum Greenuayo consilia de conspiratione dirigenda, & cuniculo ad destinatum perducendo. Ad hæc erat Garneti vel fateri se reum; vel negare, verbo illic solenni, & fori proprio capitalis; Respondit itaque, *Non reus.* A quo ergo, resumit alius, diiudicari causam tuam placet? A Deo & patria, inquit ex vsu veteti, Garnetus, potro illic patriam repræsentant viri duodecim, iudicem inter & reum medij, iurati se de causa pro iure ac meritis partium pronuntiaturos. Hinc surgens nobilis Ioannes Crookeus ex Aduocatis ad hoc peculiariter delectus vt iudicio initium daret, ab illis cæpit Christi verbis, *Nihil est opertum quod non reuelabitur, neque occultum quod non scietur.* Intelligi volens virulentæ huius coniurationis occultam hæctenus radicem, nunc demum in pectore, & corde Garneti deprehensam; viri cæteroque multis, magnisque, à Deo, & natura dotibus cumulati. At enim cui bono? Si diuina illum gratia deferente, peior inde quàm erat euasisset. Multis illum vocatum cognomentis, nullo quod boni aliquid sonaret, eius siquidem vitam inquinatissimam, & mille infamem vitis, bonum vocabulum nunquam promeritam. Illo tamen præsertim parricidio immani execrandam, quod esset Regi suo necem, ruinam patriæ, deletionem religionis veræ sceleratissimè molitus; quorum omnium tenerentur nimis aperta indicia, facta, confessiones consciorum, ipsiusque adeo confitentis rei. Exhausta paucis his pharetra, maiores reliquit fisci causidico declamatori turbulento edendas tragædias. Cuius antequam spectemus egregia decora, audiendum est nobis dialecti subtilis acutum argumentum quod Casaubono tribuitur. Garnetum breuiter laudat Crookeus; laudat fufius fisci Aduocatus, hominem esse, vt forte in Anglia nemo, ad summa Regis obsequia summe idoneum, auctoritatis apud Papistas summæ, prudentem, cordatum, eruditum, singularibus naturæ artisque ornamentis; addiderat Comes Northamptoni, literatissimum, multarum linguarum peritia, & diuturnis excultum studiis, ad hæc vultu grauem, compositum moribus, consiliis re-ctum, specie innocentem; talem denique quem sua viri tam præstantis calamitas miseratione omnium faceret, quam ira digniorem. His Casaubonus auditis, horum, ait, hic fuit heroum candor, & æquissimorum Iudicium qui in causa Garneti censuere; in iis similiter, quæ aduersus Garne-

rum postea & dixere, & edidere in lucem publicam, fidem omnium meretur, & exigit. Ita quidem ille, sed nimium maledicendi rudis, oppidoque indoctus, tamen magister, quem latuerit nusquam securius subire in mentem calumnias quam cum iis viam præmissæ laudes complanarint. Harum enim colore versipelli, fidei titulum apud audientes sibi conciliant certiolem, quod vnum ex tribus est quæ in persuadendi arte Philosophus præcipit. Cuiusmodi enim si superis placet, eæ laudes erant, quæ ad hoc solum conferebant, vt adstantium in Garnetum inimicarent voluntates, vel tanquam simulatorem probitatis vt Northamptoni verba non obscure sonant) vel scelestissimum, dignumque suppliciis omnibus qui tot Dei & naturæ dona decoxisset, vt flagitiosior fieret? nec ergo Grammaticus adulator, literatè satis, nec satis malignè argumentum firmavit.

Actionem suam Eduardus Cookeus filci Causidicus hora diei nona inchoavit, protulitque ad tertiam pomeridianam, nec enim spatiis clepsydram egebat minoribus ad agendas in eo theatro personarum, quas per se vnus repræsentavit partes. Theologi quidem, vt vocant, scholastici; morum Magistri; & religionis controuersæ; Historici; Oratoris; Philosophantis; & Iurisperiti, quo etsi præcipuè intra ius, & leges Angliæ valebat, vult tamen illum Robertus Abbotius ipsius æmulus Episcopis omnibus & Patribus Tridentinis excelluisse aded in Theologia, vt dedecorare illum sibi videatur quod cum ea ignorantium colluie virum tantum contulerit. Tam parabili tunc Theologiæ medulla pretio, illo in regno stabat, vt qui nec primas illius syllabas norant componere, nec eius percurrerant alphabetum, solo eorum qui essent verè Theologi contemptu inaugurarent seipso Theologos. Nam si hoc non foret, qua fronte de iis tam indignè atque impudenter deblateraret Abbotius? Hoc vt minus miremur, sciendum est quiddam de isto Cookei laudatore, ex quo intelligitur & ratio ob quam vitæ suæ fœditates, insanè toties & inuerecundè Garneto imponit ad innocentiam viri Dei proiectè deturpandam, libro cui Antilogiæ nomen fecit. Pseudologiam verius dicturus, aut vocabularium linguæ maledicæ; demptis enim quas habet calumniis, argumentorum dolis, verborum fraudibus, mendaciorum perpetuitate, conuitiis, & sacrilegis hæreseos vocibus; ducenta ex quibus compactus est folia in album redeant. Nec potuit aliud Garnetus, & tota cum illo nostra Societas ab eo expectare qui lutulentis ex Lutheri cœnosa palude pedibus calcet petulantia intolerabili eorum capita quibus comparati locustæ sumus. Patres sacre synodi Tridentinæ *gregem vocat Porcorum indoctum*. Precatorios globulos, cruces, icones, agnos cereos sacros execrabili voce *Pontificia stercora*. Cardinalem Bellarminum quantum & qualem orbe toto virum? *Veterem, & obsoletum* impostorem. Doctores sanctissimos, Thomam & Bonauenturam; illa Theologiæ iurisque lumina Magistrum sententiarum, Scotum, Ricardum, Gabrielem, Dominicum Sotum, Couarruiam, Syluestrum, & Nauarrum; Gregorium de Valentia, Molinam, & Suarem, audet Stentor forensis despuere velut, *Ridiculam auctorum turbam quorum tantum ad latrinas*

usus est. Hominum pecus, sordes religionis, & Ecclesia; quorum insanis enthusiasms spurcissime coinquinata fides, & venenata quadam lue turbidata, atque infecta est. Huic demum summus Ecclesiae Pontifex Christique in terris Vicarius homo peccati est, natus Satana parente quem & alio quodam suo libro Antichristum probare contenderat. In quo impietatis nefariae, & ignorantiae portentosa ita est ab vno è nostris valenter ac dilucide reuictus, ut tunc hiscere non ausus, reposuerit conceptam rabiem, hac in illum, & societatem vniuersam & Garnetum famosa philippica euomendam.

Iam sua illa in laciniosa declamatione, non vacat sequi extra propositum; & longè ab scopo exerrantem nam libuit homini de æquiuoco agere, hoc vero quam ineptè ad rem & temerè, seu cum negat vlla omnino in causa, licere vnquam eius vsum; seu cum fingit illum à Magistris Catholicis nobisque permitti, etiam vbi est quærentis legitima interrogatio, & vero etiam cum de religione quæritur quam quis profitetur. Disputauit aduersus Catholicos nomine Recusantes, quos sua quadam anni præcedentis lucubratione reos probarat maiestatis, ex antiquis & nouis Angliæ legibus, vel ab illo imperitè perceptis, vel quod ab homine Iurisprudentiæ coriphæo credibilius est, malitiosa tortis explanatione. Ad hæc enim recusant Calvinistarum Ecclesias adire, ut imperata faciant Papæ cuius in se agnoscunt potestatem, & spiritalem in Anglia iurisdictionem. Id vero, aiebat, quid est nisi sceptrum Iacobo, & coronam partiri, qui magnæ suæ Britanniae, & Rex, & Papa est. Illam præterea instaurauit positionem perniciosissimam nec minus infaustam, posse inuisibilem esse veram Ecclesiam, nec sensu, nec loco agnoscendam, iustè tamen æternum damnari qui pars eius non essent. Eiusmodi quidem fuisse Lutheranam per annos supra mille tanquam aurum metallis confusum variis, quod eadem in massa, etiamnum lateret, quanquam non possit eius bracteosa monstrari. Sed enim sublime sui ingenij ostentum præbere voluit ad obturanda scilicet Iesuitarum ora. Nam quid hac agas, inquebat imperitorum natione? Qui Lutheranismum exprobrant nouitatem, quasi nesciremus recentiores esse Iesuitas, eorumque religionem post reformationem Lutheri natam. Dignum profus tanto auctore documentum & dialectico tam subtili, in confundenda significatione varia vnus & eiusdem vocis, omnes ad extremum Catholicæ Ecclesiae doctrinas Angliæ inuisas de potestate Pontificum Romanorum spiritali, & sacra in principes, vno falce collectas, Iesuitis priuatim attribuit, quod hic obiter quidem sed data opera attingo ob illa quæ inter Cæcilium, & Garnetum de auctoritate anathematis Pontificij acta fuisse videbimus.

Cæterum de illis quæ ad causam propriè attinent (quorum penes me habeo literas ab iis qui tunc Garneto & præsentibus & proximi aderant) Repetit Cookeus cognitiones illas examinum trium, & viginti, ut quo lenitius causa, & deliberatius processisset eo postremum hoc de illa iudicium maiori pondere auctoritatis firmaretur. Qua voce magnam exciuit expectationem promulgationum haudquaquam vulgarium; sed quibus eruentis præcipua regni & consilij capita, sagacitatem suam toties fatigassent.

Verum

Verum ubi nihil nisi friuolum & leue auditus est Cookeus depromere, nemo omnium qui aliquid scirent dubitauit Garnetum voluntate hominum, non sententia damnari reum, cum nihil probaretur ex quo posset iusta in eum ferri sententia. Prius enim quam captus teneretur cum esset edicto Regio ad decimum quintum Ianuarij proscripsum, velut aperti conuictus sceleris, & successissent edicto examina viginti tria, & confessiones illius totidem, quid inde aliud exitarum putassent homines præter euidenciam sole clariorem? At præter farraginem, & aceruum diuinationum magis quam probationum, nihil profus extitit.

Subiecit deinde, huius se facinus conspirationis, actamque in viscera Parlamenti fossam igniariæ machinationis, vocaturum deinceps propriè Iesuitarum prodicionem, vt distingueret eam ab aliis, idque illa ex iuris regula, *plus peccat auctor quam actor*, facturum, ex quo sibi probandum assumpsit fuisse Garnetum archiproditorum, primumque auctorem, & architectum coniurationis; ad hoc vsurum probationibus concomitantium, & subsequencium, quæ omnes perfidiam scirent, omnes ad Iesuitas attinerent; omnes Garneti essent, qui Iesuitis illic omnibus præerat, auctoritate omnibus, imperio, & opere inerat, omnia proinde quæ moliti essent ad eum referenda. Neque vero tunc primum Garnetum, proditoris nomen commeritum, ab annis viginti, hoc idem professum cum Elizabethæ anno vicesimo Ro. Pontificis auctoritate consecratus pedem in Angliam immisisset, ubi reipsa regni lege, factus esset prodicionis reus, & læsæ maiestatis. Hoc si leuius videretur, quod esset illi cum multis commune; at enim ij semel; is vero dupliciter proditor, & gemino titulo præ aliis reus; collato enim eius in regnum ingressu cum expeditione illa Philippi secundi, potenti classe Angliam tentantis, incidisse vtrumque eundem in annum reperitur. Casu videlicet, ac fortuito concursu? quis cæcus id credat? imo temporibus meditato lectis ad sollicitandas Papistarum Anglorum in vindictam iras, & iungenda in tumultum, & rebellionem cum externis arma.

Erat tamen Cookeo has tragedias latrante recens memoria, illo classis Hispanæ appulsu, neque Sacerdotem, nec inter Catholicos vllum, suspectæ fidei vmbra præbuisse; contra potius nihil potuisse à fidelissimis patriæ ciuibus operari quod illi non exhibuissent. Narratione pariter tragica, enumerauit rerum nouarum motus omnes clandestinos, & publicos; tumultus, conspirationes, seu veras, siue cogitatas quibus ab annis octodecim turbata fuisse Anglia ferebatur, ex quo nempe nostris præesse cœperat Garnetus; animaduertit vitæ catus, & perspicax turbatorum alios fuisse Protestantés; alios fidei Catholicos; alios palam in hæresi mortuos, alios denique apertè Patribus nostris non modo aduersarios sed hostes. Omnes vnum coniecit in Mercurij aceruum, interiecto singulis nostrorum aliquo natione Anglo, vel intra, vel foris extra regnum, vel nusquam gentium, iis enim ex tempore arbitraria cadebat nomina, & insontem Garnetum idcirco omnium faciebat reum, quod eo nostris in Anglia Præfecto contigisset.

sent. Probationis autem ne scintillam quidem vsquam interiecit, sed perinde ab iis expediuit se se vt fit ex iis quæ constant apud omnes, quibus communis hominum assensus fit iusta probatio. Thomæ quidem Treshami, vnus ex coniuratis quem dolore aut venæno scripsimus extinctum, testimonium protulit, qui rogatus in carcere, & confidentia mortis euadendæ, ecquam partem haberet Garnetus in notitia coniurationis quæ ferebatur à Thoma Vvintero instructa vltimo Elizabethæ anno (nec in rem præsentem quicquam facit) responderat, nescire quidem se, sed facile credere; quam ille vocem desperata cuius sibi gratiam pollicebatur vita, sub ipsum mortis articulum, iuramento, & scripto reuocauit, asseruitque vitandi patibuli cupiditate improba expressam vt gratum Cæcilio faceret à quo esset fortassis morti eximendus. Meminit item Cookeus diplomatum breuium duorum, quæ absque vllò argumento diuinabat, ad hoc ipsum Vvinteri negotium spectare. Alterius quidem ad Blackuuellum Archipresbyterum; alterius ad Garnetum, vtriusque eiusdem argumenti, quo verabatur Catholici post Elizabetham, coronam Angliæ cuiquam committere, *quantacumque propinquitato sanguinis niteretur, nisi eiusmodi esset, qui non modo fidem Catholicam toleraret, sed etiam omni ope, & studio promoueret, ac more maiorum id se iureiurando præstiturum susciperet.* Verba sunt ex Archetypis descripta. Iacobo enim Rege Londini acclamato, Garnetus qui forte vtrumque habebat in manibus, nulli deinceps idoneum vsui combuffit.

Illuc vsque actor pro ingenij sui libidine vagatus fuerat extra causam. Huius enim caput cui aut potissimum, aut soli probando, & stabiliendo incumbi oportuit, accusationis iuridicæ diserta verba præponebant Henricum videlicet Garnerum, illo die, & loco, persuasisse Catesbyo vt prodicionem moliretur, & in Regis vitam, Principum filiorum, & Parlamenti coniuraret, euersamque mox Regnum, & Religionem, rem sacram & ciuilem in ruinam ageret. Hic demum saturas inani decursa rotas suas, firmavit Phaëton, hic illum omnes opperiebantur, illaque tandem eius argumenta, quorum singulis nedum vniuersis, inducturum se profitebatur Euidentiæ solem quendam in propositum caput accusationis. Ea porro fuisse quæ sequuntur ægrè puto me fidem facturum, ac non potius mutila, eneruata, & si quid haberent venæ melioris emasculata. Causam enim tantæ orbe toto famæ, tam numerosi Procerum, Ministrorum, Iudicum tribunalis, Regisque ipsius præsentis tam solenni ritu, totque melius dicam oraculis, quam nude sententiis decisam, eandemque post, cum impugnaretur quasi parum æquo decisa iudicio, æquitate iudicij ostenta propugnata à mysteriarchis Galuini & Lutheri; à Theologis, & Oratoribus, ab Historicis & Grammaticis, Rege ad hoc etiam manum & calamum commodante; causam, dico, talem cui credibile faciam se tam debilibus & infirmis sustinuisse argumentis? Multo vero minus inter se pugnantibus, & quem reum damnabant infontem probantibus, demum quibus nihil inest euidens præter mendacia qua sic oculi nequiuerunt vt non inuicem insidiarentur, & ab alio aliud proderetur. Garnetum ergo fuisse Catesbyo auctorem,

rem, & suaforem coniurationis, præsentè vt aiebant, Greenuayo; hoc inquam, vt probaret, ne mutire quidem ausus est declamator, aut verbum edere ad eius confirmationem; non erat in viuis Catesbyus; Greenuayus aut latebat ignotus, aut extra Angliam tunc agebat; testis qui vel ex iis audisset, vel alio quopiam, vel esset saltem coniciendo suspicatus producebatur nemo, quod nec vllus esset, nec scriptum cuiusquam aut literæ, aut quicquam penitus, cui posset indicij vis aliqua tribui. Præter quod iam coniuratio coaluerat, & constabat; eratque iam suffossus in aulam Parlamenti subterraneus cuniculus, quo die Garnetus dicebatur coniurationis auctor fuisse Catesbyo. At ecce quo maximè tumultuatus est Cookeus, velut probatione facti qua nulla poterat euidentior proferri, repetendum autem memoria, quod nuper scripsimus, Catesbyo socios quærenti, duos manus dedisse (Rookuodium, & Faukesium) sed hac lege si possent integra conscientie sanctitate, vno exitio insontes cum nocentibus inuolui, & dispuluerari quod cuniculo imminebat vniuersum omnium Ordinum Parlamentum. Eam ob rem finxisse Catesbyum, aliud quiddam (vt arbitrabatur huic simillimum, quod non posset tamen Garnetus diuinare idem ab eo intelligi) & interrogasse an fas esset ex conscientie regulis obsidere & expugnare arcem inimicam, multorum comitem ac fontem malorum si præter mentem obsidentis non possent improbi, à bonis sciungi, sed essent vtrique vna clade perdendi, respondisse Garnetum quod vulgo Theologi, fas esse ob necessitatem belli iusti. Catesbyum autem velut res quam verbis expresserat, eadem planè cum illa esset quam animo premebat; duos illos quos sibi ascuerat fecisse conscientie securos, professum id sibi à viris doctissimis responsum. Hic vero Cookeus triumphabundus negare Garnetum euidentius posse comprobari tanto Catesbyo sceleratiorem, quanto *plus peccaret auctor quam actor* vociferati hoc idem, versare, recoquere, inculcare, quasi verba faceret ad truncos, & ingenio stupidos qui non aduertent Garnetum sanè, doctèque respondisse; Catesbyum sano doctoque responso, ineptè ac perperam vsum, simplices socios ad coniurationem induxisse. Ab hac tam incida demonstratione ad consimilem aliam gradu facto, ex Actis protulit voluisse Catesbyum Garneto arcanum ingens committere, summique ad Religionem Catholicam momenti; renuisse Garnetum, & prima eius elisisse verba, Præpositi sibi Generalis mandato vetitum, ne quid negotiorum attingeret quod in strepitum vergere videretur, esseque fortassis huiusmodi quod sibi clam optaret credere. Igitur ait resumens Northamptonus, qui cum posset audire, noluit; potuit mederi & noluit; voluit itaque malum sequi quod metui poterat, ac dum sciens & malitiosè non vetuit, non effecit tantum vt sibi attribueretur veluti conscio, sed tanquam auctori, & persuasori, ex illo iurisperitorum vulgari effato, *qui non prohibet cum potest iubet*. Nihil ad hæc addidit Cookeus quo in speciem saltem medicaretur paralogismis insanibilibus; ac ne aduertit quidem sua se cum causa pugnare, illamque dum fabricatur subruere. Nam quo pacto hæc duo quæ certo putat certiora, inter se collata consentiant.

Auctorem Catesbyo & instigatorem coniurandi fuisse Garnetum (quod accusatio affirmabat) & non ausum illi Catesbyum coniurationem, detegere, nisi coloribus ad umbratam ex quibus posset agnoscere, ficta nimirum arcis expugnandæ imagine? Volentem deinde Catesbyum de illa clarius cum eo agere repulsam passum, nec induci Garnetum potuisse ut quicquam ex eo audiret. Si prodicionem suasit Garnetus qui potest illam ignorare? Si frustra tentat Catesbyus hanc illi aperire, quo pacto eius auctor Catesbyo fuit. Nam quæ noua hæc erat argumentandi vis, & forma? Quod enim eodem fatente Cookeo ponebatur ut certum & necessarium non fuisse Garnetum conscium coniurationis, assumebatur nihilo secius ad demonstrandum euidenter fuisse Garnetum illius auctorem.

Sequitur præiudiciorum acies altera, quæ in ore Cookei singula robur obrinebant probationis vehementis, euidentiam conuincendi vniuersa, eandem illis vim arrogabant, Northamptoni, & Salisburiensis comites qui ea Garneto exprobarunt. Primum transmissuris in Belgium, duobus aut tribus vel tunc, vel postea coniuratis dedisse Garnetum commendatitias ad amicos, ergo iam tum Garneti cura & patrocinio confisis, igitur fautoris, & conscij coniurationis. Deinde Edmundum Bainhamum negotiorum causa in Italiam profecturum fuisse Garneti commendatione Catesbyo designatum, velut idoneum ad exponendas fideliter summo Pontifici calamitates Religionis, & Catholicorum in Anglia; ad enunciandam ergo coniurationem, poscenda arma, anathematata procuranda, quærenda officia Principum externorum in conuersionem Regni hoc est reipsa in euersionem. Post reiectam denique coniurationem superuenisse seruum Batesium cum Catesbyj literis ad Garnetum, nec ulterius vrgetur præiudicij huius suspicio. Ego vero in hoc & aliis quæ vera fuerint, quæ ex veris in falsum, non deducta, sed torta postea ostendam. Superfunt ad vltimum duo testes sibi opponendi qui clam Garneti cum Oldcorneo colloquium scripto exceperant. Citatos igitur, fisci actor, sumptis inter manus folijs duobus coram interrogat, num quæcumque iis continebantur vera esse iurarent. Et iurare se quidem responderunt, sed obmurmurare forsitan sentiens Northamptonus ab circumstantibus, erratum à Cookeo vidit monuitque prius legenda testibus folia illa duo, quàm exigeretur ab iis iusiurandum, nam quæ non audissent, vnde haberent vera esse? Emendandæ itaque erroris tam crassi dormitationi, suum vtrique seorsim scriptum perlectum est; instauratum ab iis periurium. Vera, falsa pugnancia mixtim continebat, quæ Garnetus deinde in iustum Ordinem secreuit. Sed ex veris ante quæ notauimus nihil præter illud vnum addens quod iure in tormentis non potuerat tacere, rescisse nimirum, Greenuuayo confessionis secretæ data fide, coniurationem paulò antequam vulgaretur.

Postquam fanda nefanda quæcumque in mentem, aut buccam venerant debacchatus est in causa & extra causam actor, tandem tandem absoluit cohortatione ad adstantes, ut sibi à tota Iesuitarum cauerent natione. Nam quæ vllam omnino vllisve in casibus Ro. Pontifici potestatem eorum Theologia

logia arrogaret, ad coercendos anathematis Principes, iniuriosam esse Regibus, & perniciosam eorum Regnis, & ditionibus. Iesuitis vero suppares esse Papistas Sacerdotes, quorum transmarina inauguratio, & doctrina, pestilenti contagio incautos corrumpere Anglorum animos quibuscum versarentur; & hanc pestem proflantes vagari passim toto Regno facile quadringentos, qui quadringentos Achabi Regis Pseudopphetas, non in scena, sed verè agerent, de quibus Micheæ minatus fuerat *cacodæmon, ero spiritus mendax in ore omnium Prophetarum*. Dicendi finem fecerat Cookeus, cum versis omnium oculis in Garnetum nobilique suspensis, & curiosa expectatione quam plenè tum causæ satis esset rationibus futurus, tum sua sibi ipsi virtute; proclinatione corporis reuerenti, tribunalis augusti confessum clarissimum salutavit. Hinc dicere aggressus, videri ait domini Attornati (muneris nomen est quod exercebat Cookeus) actionem omnem posse ad quatuor referri capita, pro varietate argumenti eodem numero ab ipso, utcumque pertractati. Nempe ad doctrinam; ad Recusantes Catholicos; ad Religiosos Societatis I E S V, præsertim aliquos; ad se demum priuatim, & propriè, ductoque initio à primo capite, subinde ad duo alia descendit, exponendo, elucidando, conuincendo, ut erat necesse rebus malè perceptis, malè præsumptis opinionibus, malè fraudulentè probatis occurri; obiectis sigillatim ea distinctione, ordine, perspicuitate satisfecit, tanto præterea animi robore, & rationum, ut quamdiu dixit tacitam omnium promeritus sit approbationem quæ in fronte auditorij totius nedum Catholicorum legebatur, interdum ex ore submissee prodibat; multo tamen fuit à mirabiliore agentis modestia, lenitas, & tolerantia, amicissimis etiam suorum nimia: mentis & vultus eadem tunc, quæ post iniquissimè damnati; & ignominiosè morientis. Nec fuere Londini fructu casta ut post narrabitur, earum virtutum exempla. Opraissent quidem illum Catholici agere interdum viuacius, & Cæcilium arrogantiùs tumentem audentiùs quoque, ut facere poterat, humiliusque deprimere; culpabantque illum virtute nimia, demissione sui, & aliorum reuerentia peccasse. Verum ut esset suapte natura moderatissimus, animæque tranquillum in modum optimè temperatæ, sed enim tam crudis occasionibus, agitatum, & extimulatum, nihil irarum, nihil vnquam indignationis, aut turbati animi prætulisse, non potuit nisi ex delectu confirmatæ vsu pietatis & deliberatæ virtutis proficisci. Parati erant aduersus Garnetum non Crookeus modo; Attornatus Cookeus, & summus Iuris prætor, quorum erat ex officio dicere; sed iidem illi Consiliarij Regis quinque, & Comites, qui extra Ordinem iussi erant à Rege huic iudicio interesse, ut peculiarem illi orbe toto æquitatis summæ famam colligerent quinque Regni primaria capita qui iuris vtriusque suis ponderibus lancem iustè integrèque librassent. Quod Cæcilium magna pompa verborum extulit, fuerunt tamen alioqui re vera toridem extra fori vsum constituti magis reo aduersarij, & accusatores, quam iuris fautores, cuius inuiolati, & ineluctabilis illustrem gloriam, videbantur ab exteris captare. Mox enim alij aduersus Garnetum arenam

inire, interrogatis armati, extra rem; ad hoc solum quæsitis, vt eum facerent odiosum; libris alij instructi quorum perplexa explicatione illum fatigaret, catilinariis alij verbosis, quas recitarent, qualis fuit comitis Northamptoni, sui quidem parte non minima Garnetum, sed potissima Romanum Pontificem tam execrabiliter prolixè, ac dire lacerans vt edita librum constaret integrum. Hic sub Elizabetha Catholicus, ab Iacobo Rege creatus Northamptoni Comes, Philippicam hanc pro Eucharistico elucubrauit, recitauit, in typos misit, in qua magis flaccidus adulator quàm verè Theologus; nec Protestantibus placuit, Catholicis autem eo displicuit, quod hæreticum minimè professus, partes hæretici ageret. Hos Regni & publici Archiadministratos audiebat silens, placidèque Garnetus; at illi vrgerere ad defensionem, Iudex, Attornatus, Consiliarij, interpellare alius incipientem respondere; traducere alius in alienum argumentum; dimidiare alius responsa ne purgationem absolueret, tam continuata, & iniuriosa molestia, vt si minus fuit, visa sit tamen condicto conscita, ad confundendum eius ingenium, & defensiones eius eneruandas, in quo Cæcilius ardentius, videri volebat non abs re id agere, nec enim, aiebat, nisi comminuta posse quæ proponerentur intelligi, laceffendo interrogationibus crebris, & dubiis, quibus explicandis foras erumperet quod intus latebat, eoque is venit vt moneretur à Collegiis, hoc vero nihil esse quam reum opprimere. Pergenti nihilominus nouis quæstionibus Garnetum quaterere, mandauit Rex tandem absisteret, & defendendi sui facultatem Garneto relinqueret. Inter alia porro quibus interrogandis laceffebat Garnetum hoc erat imprimis, possentne, Papa, Regem communionem fidelium priuare? Cui Garnetus Christi Vicario potestatem excommunicandi respondit negari non posse. At is malitiosum vrgens vafrementum, non eius responso noui aliquid cogniturus, quod in Examine disertè iam ex eo audierat, sed inuidiam illi consciturus apud audientes. Interrogo ego te, inquit, an possit casus incidere, quo fas sit Papæ subiectos Regi Magnæ Britanniae Iacobo, iuratae fidei soluere Sacramento, & ab illa quam debent Regi suo, & domino præstanda obedientia prohibere? Cui Garnetus sapientissimè sic pro veritate satisfecit, vt ad Regis qui eum audiebat, indiuiduam personam haudquaquam descenderet. De hoc, ait, quæsito plenius alias vobis satisfeci, auctoritate & doctrina capitis, *nos sanctorum* 15. quæst. 6. quod & nunc profero, ipsum pro me loquatur, ego verbis eius vobis respondeo; & hoc vnum volebat, & præstolabatur Cæcilius; manum enim mox paratis admouens, Decretorum protulit volumen, legit clara voce, & lingua patria, caput *nos sanctorum*, adiecit, & margines qui textum explanant, eiusque angustam euoluunt breuitatem, vt circum adstantem doceret populum de peruerso, vt vocabat Iesuitarum in Regem animo, & pestilentia doctrinae qua Anglos Papistas venænarant. Nec enim aut vnquam (quod de suo deduxit) fidos Regi esse hos posse, qui essent pro Papæ arbitrio ad eiurandam Regi obedientiam accincti; Iesuitas palam esse tranquillitatis publicæ inimicos, offensionum satores, magistros rebellionis discessionum, & pro-

ditionis.

ditionis. Ad hoc vt auctor commiffæ Catesbyo coniurationis Garnetus liquido haberetur, fat esse arbitratus quod hostilem in Regem animum, promptumque ad eum prodendum nihil diffimulasset. Hæc Cæcilius extra propositum extraque omnem consequentium rationem, haud tamen sic aptè ad populum, vel adulationis amatorem, vel ignarum, vt non & sannas ab aliis irrisus referret, infaustas ab aliis imprecationes vtrumque in probrum innocentis. Iam quibus, quam acribus validisque defensionibus Cookeum ignorantia, falsique renicerit Garnetus, in tribus illis quæ significaram primis capitibus, de Doctrina, de Recusantibus & Societate Ie sv, longiùs foret, nec necessarium referre, vrget enim grauiùs vltimum de Cookeo ipso, actaque per eum causa ista caput, nunquam satis comperta, & ne à Catholicis quidem integrè comprehensa in qua non debeo quæ debacchatus est Cookeus eiusque Collegæ, ita infectari, vt non multo accuratius à nobis peiora defendam, quæ per annos septem consequentes scriptores hæretici promulgarunt, dum succidant subinde succursu contendunt iudicij huius fulcire lapsam famam, & (clarius loquar) Iniustitiæ patrocinari, atque Iniuriæ, suum partim negotium callidè acturi, partim aucupaturi gratiam apud Regem qui iudicij huius æquitati honorem suum quadammodo sua præsentia obligasset. Agam nihilominus, euidentique (audeo dicere) patefaciam demonstratione Garnetum, neque confitentem, sed neque conuictum, fuisse illo damnatum iudicio, illud excipio læsæ maiestatis quod Sacerdoti Catholico tunc imputabatur, si foret in facti muneris exercitio deprehensus, quo rationibus diuinis & conueniebat, & iure debebatur, sed nolere Iudices ob similem causam *videri damnatum*. Hoc ergo imprimis videndum.

